Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto
Komentajakapteeni Markus Paljakka

2.6.2025

HE 52/2025 vp

Eduskunta
Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Rajavartiolaitokselta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan annetun lain muuttamisesta (HE 52/2025 vp). Rajavartiolaitoksen esikunta lausuu asiassa seuraavaa:

Rajavartiolaitos on esitutkintalaissa tarkoitettu esitutkintaviranomainen, jonka toimivallasta rikosten paljastamiseen, selvittämiseen ja estämiseen säädetään laissa Rajavartiolaitoksen rikostorjunnasta (108/2018). Rajavartiolaitoksella ei ole itsenäistä toimivaltaa terrorismirikosten tutkintaan. Rajavartiolaissa (578/2005) säädetään Rajavartiolaitoksen toiminnan alueellista kohdentumisesta. Rajavartiolaitos toimii siellä, missä se on rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, rajavalvonnan suorittamiseksi taikka rajavartiolaitokselle säädettyjen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien suorittamiseksi perusteltua.

Rajavartiolaitoksen toiminnan alueellisesta kohdentumisesta ja toimivallasta ihmisalakuljetuksen, sekä sen liitännäisrikollisuuden estämisestä, selvittämisestä ja paljastamisesta johtuen Rajavartiolaitoksen rikostorjunnalla on merkittävä kansainvälinen ulottuvuus. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan painopisteenä on rajatylittävä, kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus, mikä edellyttää Rajavartiolaitokselta poikkeuksellisen laajaa kansainvälistä rikostorjuntayhteistyötä. Rajavartiolaitos onkin asettanut yhdyshenkilön Europoliin ja yhteistoiminta Eurojustin kanssa on säännöllistä.

Rajavartiolaitos osallistuu kansainvälisen yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi annetun neuvoston päätöksen 2008/615/YOS 5 luvun mukaiseen yhteistyöhön (Prüm-yhteistyö) ja yhteistyön parantamisesta kriisitilanteissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden

erityistoimintayksiköiden välillä annetun neuvoston päätöksen 2008/617/YOS mukaiseen yhteistyöhön (Atlas-yhteistyö).

Eurojust -asetuksen sekä digitaalista tietojenvaihtoa terrorismirikoksista koskevan neuvoston päätöksen sisältämiä tietojenvaihtoa koskevia määräyksiä muutettiin vuonna 2023 siten, että jäsenvaltioiden oikeudellista velvoitetta jakaa terrorismirikoksia koskevia tietoja Eurojustin kanssa selkeytettiin tiedonjaon tehostamiseksi. Samalla terrorismirikoksia koskevaa tietojenvaihtoa Eurojustin piirissä koskevat määräykset siirrettiin neuvoston päätöksestä Eurojust -asetukseen. Asetukseen tehtiin lisäksi uudistettavan Eurojustin asianhallintajärjestelmän edellyttämät muutokset.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia Suomen osallistumisesta Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) toimintaan, joka sisältää Euroopan unionin rikosyhteistyön virastoa koskevaa Euroopan unionin asetusta täydentävät säännökset. Esitettävät muutokset kansallisessa lainsäädännössä täydentävät EU tasolla tehtyjä muutoksia. Esityksessä ehdotetaan lisäksi Eurojustin kansallisen jäsenen avustajan toimikauden pituuden muuttamista joustavammaksi.

Kansalliseen lainsäädäntöön esitettävillä muutoksilla ei ole suoraa vaikutusta Rajavartiolaitoksen operatiiviseen toimintaan rikostorjunnan asiallisesti rajauksesta johtuen. Rajavartiolaitoksen näkemyksen mukaan esitettävät kansallisen lainsäädännön muutokset ovat kuitenkin tarpeellisia ja perusteltuja ja Rajavartiolaitos kannattaa näitä muutoksia.